

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗЪ

ГОД. XXV ФЕВРУАРИЙ 1933

2

ПЛАНИНСКА СИМФОНИЯ

Сн. В. З.

ДА ОПОЗНАЕМЪ БЪЛГАРИЯ!

„... Обичамъ те, мой мили краю, обичамъ те отъ всичката си душа и сърдце, ако и ти да си обреченъ на тежки неволи и страдания“.

Изъ „Българи отъ старо време“
на Любенъ Каравеловъ.

Въ началото и на тази година предъ туристическиятъ деятели се разстила широко необятно поле за ръбота. Следъ като презъ изпратената въ въчността година Б. Т. С. записа богата творческа дейност, вънештът на която е построяване метеорологическа наблюдателница на Мусала, предстои ни да набележимъ нови насок: за туристическа дейност.

Една отъ първите ни задачи е да продължимъ популяризирането зимния туризъмъ, да потърсимъ начини и пътища за най-близки тънки връзки съ нашите другари отъ Ю. Г. С. за плодовита съвместна дейност. Предстои ни съ ясенъ категориченъ правилникъ да уяснимъ всичко около напълно завършената метеорологическа наблюдателница на Мусала, построена за нуждите на българската наука.

Съ малки изключения, ние, българскиятъ туристи, почти не познаваме нашата страна. Нека всецило посветимъ тази година на нея и я наречемъ „Година за опознаваче България“. По установенъ планъ, съ ясно наблюзани маршрути да препоръчаме на туристите и да ги улеснимъ, та да обходятъ

надлъжъ и наширъ родината ни. Нека нашите другари отъ бръговетъ на Дунава и морето да слъзатъ презъ Балкана, на югъ, за да обходятъ Рила, Пиринъ, Родопите. Тъзи отъ югъ ще отидатъ до тихия бълъ Дунавъ и Черното море. Масово нека посетимъ и забравения югозападъ нашъ край, Босилеградско, Знеполе. Ще тръбва да обходимъ и опознаемъ екзотичната, неизвестна на повечето отъ настъ Странджа планина. Да проникнемъ и въ пещерите, за да видимъ неизказаните чудеса на природата.

Надлъжъ и наширъ нека кръстосаме земята ни: да закалимъ духъ и тъло въ планинските езера, та да възкачимъ най-високите наши върхове, следъ което да потърсимъ отъдихъ и подслонъ въ многобройните хижи, спални и домове. Да обиколимъ живописните подбалкански градове, старинъ и столини, да посетимъ манастирите — никогашните огнища на дълбока, истинска въра, непоколебими стълбове на българщината. Напролътъ съ пътища да шествуваме изъ Розовата долина, а наесенъ да се поклонимъ на замислените Бълградчишки скали.

Нека въ всъки кракъ на родината да стъпят нашиятъ кракъ. Нека, следъ като я обходимъ, да я опознаемъ напълно и обикнемъ още повече, защото тя, съ нейната неизказана хубостъ, и нейните народъ заслужаватъ баждатъ обичани.

Василь Захарievъ
подпредседател на Б. Т. С.

Тръвна гледана отъ Калето

СТАНКОВА ПОЛЯНА

На североизтокъ отъ с. Ябланица, около три часа и половина пътъ, въ Софийска планина, се намира малко известната на туристите, но добре позната на населението по тия места Станкова поляна, прочута съ своите кокичета, които всека година на Атанасовден, като по Божа поржка, съществуват въ невиждано изобилие. Освен съ кокичетата, поляната е известна още и съ стария дъбъ, който се издига, могъщ и величествен, въ сръдата ѝ, като върхът на околните гори, и съ своите чепати клони посъга къмъ облаките. Разправятъ, че този дъбъ е къмъ 350, може би 400 години. Откъмъ северъ и западъ поляната е заградена въ полуокръгъ отъ гората „Еленица“, а на югъ завършва съ бъла скала, силно напукана, изъ недрата на която извира бистра като сълза вода и бързо се устремява надолу, въ зиналата подъ нея пропасть, съ монотоненъ шумъ. Съ тази скала и съ дъба е свързана една величава легенда.

Тази година ние решихме да прекараме Атанасовден на Станкова поляна, макаръ че дружината ни се състоеше всичко отъ шестима души: двамата учители въ селото, една млада учителка, стариятъ нашъ водачъ дъдо Никола, едно овчарче, което бѣ идвало за храна въ селото и се връщаше къмъ кошарата си, и наша милост.

Цѣлата сутринь валѣ снѣгъ. Къмъ обѣдъ, когато вътвърдъти утихна и времето поомекна, ние напустихме селото и поехме къмъ планината. Селяните цѣкаха презъ зъби и се чудеха на ума ни. За една шепа кокичета, споредъ тѣхъ, никакъ не си струваше да броди човѣкъ изъ планината два дена, и то всрѣдъ зима, по Атанасовден. Но дъдо Никола, стариятъ нашъ водачъ изъ Стара планина, който, безъ да е членъ на туристическо дружество, е може би единъ отъ най-добрите туристи, кривѣше капа надъоко и отвреме — навреме се провикваше:

— Куражъ, момчета! Напредъ!

Щомъ излѣзохме изъ селото и полазихме възъ Соколецъ, величавата планинска природа ободри душите ни и ние закраихме по-твърдо изъ прѣхавия сребристъ снѣгъ.

Предъ насъ се чернеѣ заспала гора, шумятъ замръзали потоци и водопади, изправятъ се стрѣмни склонове и могили. Ние крачимъ неуморно напредъ. Дъдо Никола при всѣки завой ни съобщава името на могилата, на дола, на рѣчичката, на гората, та дори и на отдалените дървета, и свързани съ тѣхъ легенди и приказки. Заслушани въ тия дивини поеми на планинския животъ, ние не същаме умора и студъ. Задъ насъ оставатъ Соколецъ, Изворо, Йонковъ-доль, Роглиовитъ пѫтеки, Главата. Навлизаме вече въ Ключовете. Но ето че вътвърдъти, който бѣше поутихналъ малко, отново засвири надъ доловетъ:

— Ау-у-у!

Планината, тъй прекрасна въ приказките на дъдо Никола, стана изведнѣкъ страховита. Гората около настъ застена въ леденъ ужастъ. Грамадните вѣковни буки тежко полюшваха своите оголѣли клони, които пращаха и се чупеха подъ напора на вѣтъра. Потоцитъ и водопадите престанаха да шумятъ. Надъ стрѣмните склонове и бездни полазиха тежки облаци, които посипваха съ снѣгъ могилите и сякашъ шепнѣха: спи, спи.

Дъдо Никола долавяше тоя шепотъ и отврѣща:

— Благодаря! Зная го азъ този сънъ въ планината зиме. Не е вчерашенъ дъдо ви Никола.

Зименъ изгрѣвъ

Сн. + Л. Н. Т.

И като нахлупваше капата чакъ до ушите си, той уголѣмваше крачки и увличаше всички ни напредъ.

Следъ тричасово непрекъснато ходене, ние стигнахме до Стоичковата кошара, кждето щѣхме да нощуваме. Отъ кошарата до Станкова поляна — крайната цел на нашия излетъ — оставаше около половинъ часъ пътъ. Утре рано, Атанасовденъ, щѣхме да отидемъ до поляната, за да наберемъ кокичета, които тази нощъ, споредъ легендата, щѣха да цѣфнатъ.

Дъдо Стоичко ни посрещна много сърдечно. Ние настѣдахме на постланите козяци около зачертаната печка да се постоплимъ и отпочинемъ, а тѣ съ дъдо Никола, като стари приятели, запалиха

лулитъ си и си заприказваха.

— Доведохъ момчетата — обясняваше дѣдо Никола — да видятъ чудото на Станкова поляна. Дали ги има вече кокичетата, а?

— Нѣма ги още, но утре зарань ще цѣфнатъ — отговори съ дѣлбока увѣреностъ дѣдо Стоичко.

— Много е студено и сиѣгътъ мръзне, та кой знае дали ще цѣфнатъ — усъмни се дѣдо Никола.

— Никола — каза съ укоръ дѣдо Стоичко — това е Божка работа. Утре зарань по цѣлата поляна ще цѣфнатъ кокичета, ти казвамъ.

И като се обѣрна къмъ настъ, дѣдо Стоичко ни разказа легендата за Станкова поляна.

— Всѣка година по Атанасовден — започна той — по тия мѣста, духа бѣлиятъ вѣтъръ. Той идва да вземе Св. Атанасъ и да го отнесе при дѣда Господа, та да го помоли да вдигне снѣговетъ, за да бликне отново животътъ по земята. И какъвто си е той — вѣтърътъ — поиграва си изъ планината, прошетва се надолу изъ полето, за да стопли душитѣ и сърдцата на бедните хорица, и се връща пакъ въ планината на Станкова поляна, да си почине, прѣди да тръгне съ Св. Атанасъ на дѣлъгъ путь.

Година следъ година идвалъ да почива по една нощъ вѣтърътъ на това място и тий се сприятелили съ стария джѣ и бѣлия мълчаливъ камъкъ. И нѣкога си, кой знае кога, джѣтъ и вѣтърътъ си заговорили.

— Какво, какво носишъ? — запиталъ джѣтъ.

— Летя, летя — съскаль вѣтърътъ. — Надъ морета, надъ рѣки, надъ планини и долини летя. А ти си все тукъ, стари приятелю, и нищо не виждашъ, нищо не знаешъ. Горкиятъ, горкиятъ!

Вѣтърътъ полегналъ на поляната и започналъ да разказва на своите приятели за високите планини, надъ които летялъ, за пространните равнини, по които препускалъ на воля, за безкрайни огнени пустини и за безбрѣжни морета. Джѣтъ мѣдро қлатилъ глава и слушалъ, а раненото сърдце на камъка не спирало да пролива своите сълзи и да оплаква нѣкаква незнайна сѫдба.

Когато вѣтърътъ свѣршилъ своя разказъ, дѣньтъ билъ угасналъ и на небето трепкали бледи, студени звезди. Тогава стариятъ джѣ вдигналъ гордо своя връхъ къмъ звездите и устремилъ по-гледъ назадъ, въ тѣмата на вѣковетъ. Всичко, каквото той билъ преживѣлъ и видѣлъ въ своя дѣлъгъ животъ, въ онъ часъ минавало предъ него въ безкрайно шествие. Изведенътъ той се развѣлнувалъ:

— Да, да, това е интересно. Но това, което азъ ще ти разкажа, ти никога не би могълъ да го видишъ, никога!

Вѣтърътъ се усмихналъ.

— Какво ли — мислилъ той — ще ми разкаже, какво ли знае тоя стариекъ?

— Преди много години — започналъ джѣтъ — тукъ на тази поляна се заселиха мѫжъ и жена. Тѣ дойдоха боси и окъсанни, съ почернѣли лица и

изранени прѣсти. Спѣха изпърво на поляната, сете-не си направиха малка колиба, а по-късно си построиха кѫщичка отъ камъни, каль и дѣрвета.

Тогава бѣше пролѣтъ. Тихъ вѣтрецъ полюш-ваше клонитѣ на младата гора и тя сладко и приспивно шумѣше, пълна съ аромати, съ диви цвѣти, елени и сърни. На всѣка вейка се люлѣше млада птичка и пѣше за любовь, изъ всѣки храстъ над-ничаха бѣлитѣ цвѣтове на шипката, като устица, подадени за цѣлувка.

Мѫжътъ бродѣше цѣлъ день изъ гората, а вечеръ сѣдаше предъ кѫщичката и свирѣше. Ехъ, братко, тогава разбрахъ човѣка. Нито птицитѣ, нито ти, стари приятелю, който тий хубаво свиришъ, не можете като него. Дѣрветата свеждаха клони, когато той свирѣше, и по тѣхъ, ведно съ мелодията, плуваше нѣкаква странна мѫжа, която правѣше въздуха тежъкъ и задушливъ, а по поляната се разлистваха бѣли цвѣтенца. Жената седѣше до него тогава, замислена и разчувствувана, и притискаше съ рѣка сърдцето си. А очитѣ имъ се срѣщаха, очи на двама любящи се, пълни съ ща-стие и радостъ.

— Ахъ, пролѣтъ! — въздѣхналъ, вѣтърътъ. — После?

— Минаха още нѣколко години — продължилъ джѣтъ. — На поляната играеха вече две малки момиченца. Тѣ се гонѣха съ викове, кѫсаха иглики и теменуги, опиваха се отъ тѣхния ароматъ и се криеха около съблото ми. Казваха се Марта и Мария.

— Марта — казваше Мария — ти си баба мѣца, а пѣкъ азъ съмъ кума лиса. Хайде, ела ми на гости!

Тѣ си играеха децата, брѣмкаха си като пчелици по цѣлъ день изъ поляната, гонѣха се и ро-вѣха малки дупчици около корена ми.

Единъ день презъ зимата, когато сльницето грѣеше по-силно и по стѣблата на дѣрветата ми-наваха приятни трѣпки, Марта и Мария си играеха по сиѣга. Изведенътъ тѣ се развикаха и закрещѣха:

— Мамо, мамо! Ела да видишъ какво намѣрихме. Мамо, ела!

Майката излѣзе отъ кѫщи, а децата я задър-паха за полата, заскачаха около нея и непрекъснато крещѣха:

— Ела, мамо, ела!

Тамъ до камъка тѣ бѣха намѣрили две цѣф-нали кокичета. Съ безкрайна нѣжностъ и радостъ гледаше майката бѣлитѣ кокичета, които срамежливо полюшваха своите главички, и до тѣхъ нейнитѣ Марта и Мария, съ зачервени лица и грѣйнали отъ радостъ очи.

— Не ги кѫсайте — каза тя на децата. — Тѣ сѫ две сестричета като васъ. Две бѣли кокичета, две малки момичета

Децата радостно заскачаха изъ мекия сиѣгъ и си запѣха:

— Две бѣли ко-ки-че-та.

— Две мал-ки мо-ми-че-та . . . —

Тогава грѣеше сльнце, по стрѣмните скло-

нове блестѣше бѣлиятъ снѣгъ, а гората спѣше и сънува чудни сънища . . .

— Тия кокичета азъ ги посѣвамъ — казалъ вѣтърътъ. — Нима толкова се радватъ децата на тѣхъ?

— О, да — казалъ джѣбътъ. — Но чакай, чакай. И продѣлжилъ разказа си.

— Дойде пакъ пролѣтъ. Въ гората загукаха диви гълъби, засвириха малки невидими шурици изъ тревитѣ. И единъ день, когато децата берѣха миризливи теменуги, за да украсятъ съ синитѣ цвѣта руситѣ си косички, въ гората засвириха ловджийски рогове, залаяха кучета изъ доловетѣ. Къмъ поляната се зададоха много хора съ ярки, пъстри дрехи и съ по единъ соколь въ ржцетѣ. Когато ловцитѣ наблизиха, кучето на пашата, въ честь на когото бѣ устроенъ този ловъ, забеляза децата и се хвѣрли съ лай върху тѣхъ. Марта и Мария изпъщѣха и побѣгнаха къмъ кѣщи. Башата, който дѣлкаше нѣщо предъ вратата, се спустна да ги отбрани. Кучето налетѣ на него, а пашата гледаше и се усмихваше отъ далечъ. Тогава башата вдигна брадвата и съ единъ ударъ повали кучето мрѣтво.

Къмъ него се спуснаха хора и кучета отъ всички страни. Настяпили невѣобразима врѣва, всички сочеха и махаха съ ржце, всички викаха на непознатъ езикъ и се заканваха. Пашата стоеше блѣдъ, съ изкривено отъ злоба лице, протѣгаше ржка къмъ него и повтаряше:

— Убийте го, убийте го това куче!

Башата разбра какво го очаква и на лицето му се изписа отчаяние. Той извѣрна за мигъ глава къмъ кѣши, кѫдето се скриха жена му и децата му, и на очите му бликнаха сълзи. Но това бѣ само мигъ. По-здраво стисна той сѣкирата въ ржце и първиятъ, който се приближи и посегна да го хване, падна съ разсѣчени гърди. Тъй нанасяше той удари налево и надясно и отстѣжваше бавно назадъ, докато стигни до камъка. Задъ него зѣеше пропастта. Предъ него — ловцитѣ, готови, като хищни звѣрове, живъ да го разкъжатъ. Въ това време откъмъ кѣши съ писъкъ се затича жена му, пригърнала онѣмѣлите си отъ страхъ деца. Башата извѣрна погледъ къмъ тѣхъ, но въ сѫщия моментъ едно остро копие се заби въ гърдитѣ му. Той вдигна отново сѣкирата, залюлъ се и падна назадъ въ пропастта.

Вѣтърътъ тежко въздъхналъ:

— А жената, децата?

— Въ общата бѣрканица и сумотевица никой не искаше да ги знае тѣхъ — продѣлжилъ джѣбътъ. — И когато тя дотича предъ пропастта, въ която падна нейниятъ миль съпругъ, притисна Марта и Мария къмъ себе си, проплака: Станко, Станко, и потъна въ бездната . . .

Тежка жалба притиснала душата на вѣтъра и той заплакалъ.

— Бѣлиятъ студенъ камъкъ — продѣлжилъ джѣбътъ — не издѣржа тогава. Неговото сърдце

се прѣсна и изъ дѣлбочината му бликнаха сълзи, които и днесъ се ронятъ надъ четиритѣ незнайни гробове.

Джѣбътъ замълчалъ. Въ тишината само камъкътъ продѣлжавалъ да рони сълзи и да оплаква горката Станкова сѫдба.

— Станко, Станко, Станко . . .

Дѣдо Стоичко прекъжна разказа си и наведе глава. По неговитѣ старешки страни потекоха съл-

Зименъ пейзажъ

Сн. † Л. Н. Т.

зи. И той като вѣтъра преживяваше съ сърдце Станковата трагедия.

— Цѣлата тая нощъ — продѣлжи той следъ малко — лежалъ бѣлиятъ вѣтъръ на Станкова поляна и плакалъ. Когато на сутринта се вдигнала и полетѣла отново надъ широкия свѣтъ, по цѣлата поляна цѣфнали бѣли, нѣжни кокичета. Тѣ се усмихвали срамежливо на божия свѣтъ и легко полюшвали своите малки главички, тѣй нѣжни и чисти, като душитѣ на Марта и Мария. И всѣка година оттогава до днесъ срещу Атанасовденъ бѣлиятъ вѣтъръ ношува на Станкова поляна. И всѣка сутринъ на Атанасовденъ по цѣлата поляна цѣфватъ бѣлитѣ кокичета . . .

Всички бѣхме дѣлбоко потресени отъ трагичната Станкова сѫдба, която петь вѣка е била сѫдба и на племето ни . . .

Сутринта ние отидохме на прочутата поляна. Чудото бѣше наистина станало: цѣлата поляна бѣше осъяна съ кокичета. Набрахме букети отъ тѣхъ, спрѣхме предъ стария величественъ джѣбъ, кѫдето

нѣкога сѫ играли Марта и Мария, надвесихме се надъ бѣлия камъкъ, изъ чието прогнило сърдце бликаше чиста като сълза водица, и къмъ обѣдъ се простихме съ любезния дѣдо Стоичко и потеглихме назадъ за селото.

И презъ цѣлия путь ни се струваше, че надъ насъ летятъ въ своя неуловимъ полетъ душитѣ на Марта и Мария, тѣй чисти и нѣжни, като малки бѣли кокичета.

Иванъ Павловъ

КОЙ Е НАЙ-ВИСОКИЯТЪ ВРЪХЪ НА ШАРЪ-ПЛАНИНА^{*)}

Западната част на Балканския полуостровъ се обгражда отъ мощната Динарска планинска система, отъ която, като продължение между р. Черни Дринъ, равнината Метохия и р. Вардаръ се заключава Шаръ-планина. Тя е планината, която служи като етнографска граница между българи на изтокъ, сърби на северъ и албанци на западъ, и по която планина минава част отъ северната граница на Македония.

Шаръ-планина до 19 вѣкъ е била смѣтана както за най-висока планина на Балканския полуостровъ, така и за орографски възелъ, отъ който почватъ всички планински вериги, които достигатъ до Черно и Адриатическо морета.

До 16 вѣкъ тая огромна планинска група се е наричала „Catena Mundi“ или „Catena del Mondo“ — т. е. „Верига на свѣта“, а презъ първата половина на 19 вѣкъ се появява новото й име — „Централна жила“^{**)}.

Тъй като Шаръ-планина се е смѣтала за централенъ географски възелъ на Балканския полуостровъ, то не е могло да има и съмнение даже, че тамъ не лежи и най-високата точка на полуострова. Презъ 70-тѣ години на 19 вѣкъ сѫ били извѣршени геодезически измѣрвания и било установено за в. Люботрѣнъ 3050 м. надморска височина. Така тоя връхъ билъувѣнчанъ съ ореола на най-голѣмата височина на Балканския полуостровъ.

Цвичъ презъ 1890 г. измѣрваш в. Люботрѣнъ чрезъ анероидъ и му дава височина 2740, а по-късно австрийскиятъ воененъ институтъ прави ново измѣрване и Люботрѣнъ бива опредѣленъ на 2510 метра, съ което се разсѣява заблудата, че Шаръ-планина е най-високата на Балканския полуостровъ.

Въпрѣки тия измѣрвания, които развѣнчаватъ Люботрѣнъ, той запази името си на най-високъ връхъ на Шаръ-планина.

Не е могло и да се мисли тогава, че може да има другъ по-високъ връхъ въ Шаръ. Професоръ Николичъ презъ 1911 г. въ съчинението си „Glacijacija Sar Planine i Koraba“ съобщава за три шарски върха, които сѫ били високи почти колкото Люботрѣнъ. Тѣ сѫ: Лера Моль 2561 м., Баба Хасаница 2522 м. и Джинибегъ 2571 м.

^{*)} Гл. Душанъ Кривокапичъ въ Planinski vestnik, 1933 г.

^{**) D-r Jovan Cvijic: „Osnove za geografiju i geologiju Makedonije i Stare Srbije“, str. 1076. Beograd, 1911 г.}

До 1923 г. се поддържало мнението, че Люботрѣнъ е най-високиятъ връхъ на Шаръ-планина. Тогава, обаче, ставатъ нови измѣрвания, главно въ югоизточния дѣлъ, и се измѣрва височина 2700 м. на в. Голѣмъ Турчинъ, който връхъ погрѣшно се идентифицира съ в. Джинибегъ, високъ 2571 м.

Шаръ-планина напоследъкъ е изучена отъ нѣкои срѣбъски учени, които даватъ цененъ материалъ за нея. Професоръ Николичъ е изучилъ обстойно дѣла, който се простира около изворите на р. Тетовска Бистрица и Боговинската рѣка, а Краиѣ прави изследване изъ Шаръ презъ 1926 г., като за ржководство имаъ най-новата срѣбъска карта мащабъ 1:100.000.

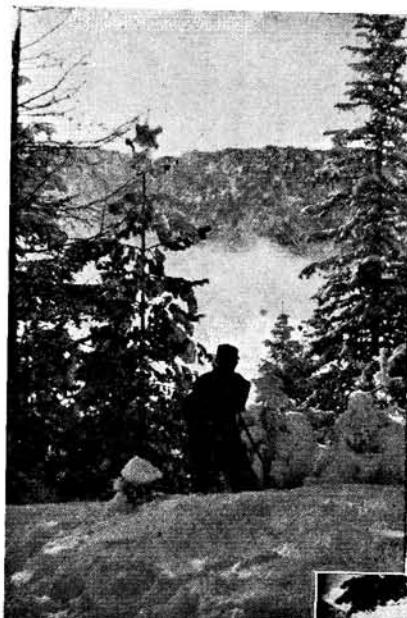
За височината на в. Голѣмъ Турчинъ до 1930 г. въ географската литература не се знаеше нищо; като туристически обектъ дотогава е служила областта на Люботрѣнъ и Ливадийското езеро. Едва отъ 1925 г. туристическиятъ интересъ се пренесъ и къмъ другите части на Шаръ-планина.

Дълго време и туристите при своите изучвания сѫ били заблуждавани и не сѫ могли да разграничатъ върха Джинибегъ отъ върха Голѣмъ Турчинъ. Тая заблуда се е поддържала несъзнателно и отъ мѣстните жители водачи, които нѣматъ представа за надморска височина. Мѣстните жители ценятъ върховете по значението на тѣхните пасбища, а знае се, че в. Джинибегъ засема най-голѣма площъ съ отлични пасбища. Така че най-високиятъ връхъ на Шаръ-планина си остава Голѣмъ Турчинъ. Въ новата срѣбъска топографска карта отъ 1926 г. въ мащабъ 1:100.000 сѫ означени всички върхове на Шаръ.

Преди да бѫде добре изучена Шаръ, сѫществуващо вѣрване, какво отъ Люботрѣнъ може съ простооко да се види Солунскиятъ заливъ. Това вѣрване днесъ е оборено. Вѣрно е, че отъ най-високия връхъ на Шаръ — в Голѣмъ Турчинъ — се открива изглѣдъ както къмъ дветѣ морета — Адриатическо и Егейско — така и къмъ останалите високи върхове на полуострова. Солунскиятъ заливъ който отстои по картата на 240 километра, съ простооко не може да се види, но Адриатическо море — resp. заливъ С. Джиковани ди Медуа, който отстои по картата на 100 километра, се вижда съ простооко. Отъ сѫщия връхъ не може съ простооко да се види и в. Мусала.

Кривокапичъ^{*)} прави фактическа грѣшка, като

^{*)} Гл. „Hrvatski Planinar“, 1932, број 12.

РИЛА ВЪ СНѢЖНА
ПОКРИВКА

Сн. В. З.

смѣта Мусала за родопски врѣхъ. Вѣрно е, че да се прокара граница между Рила и родопите е твѣрде трудна работа. Днесъ, както е известно, сжествуватъ три условни граници между тия две планини. Споредъ първата границата минава по срещуположнитѣ долини на р. Бѣла-Места и седловината Заврачица; споредъ втората по р. Черна-Места и Крива-рѣка, а споредъ третата—по Аврамовската селовина. Но и при тритѣ граници Мусала остава въ

Рила. П. Делирадевъ въ своя трудъ „Рила“ прокарва втората граница и тя намира голѣмъ брой привърженици — каточели тя ще се наложи.

Сжшо така Кривокапичъ грѣши, като поставя на Мусала 2935 м. височина, когато се знае, че и споредъ руското измѣрване, а и споредъ окончателнитѣ изчисления на нашия Географски институтъ Мусала има 2925.4 м. височина.

Ив. Ставревъ

ВАСИЛЬ РАДУЧЕВЪ

На 25 ноемврий м. г. почина трагично въ Хасково председателъ на хасковския клонъ „Аида“ отъ Б. Т. С. — заслужилиягъ туристъ и общественикъ Василь Радучевъ.

Роденъ въ 1891 г. въ с. Габарево, Казанлъшко, той, още дете, напушта родното място съ своите родители, които се заселватъ въ София. Загубилъ рано баща и майка, той живѣе при голѣмия си братъ и завършва гимназия въ София, а после и юридически факултетъ на Университета. Презъ 1916 г. той е вече сѫдебенъ кандидатъ при Сливенския окр. сѫдъ и отъ тукъ въ 1917 г. постъпва въ школата за запасни подпоручици въ Княжево, отъ която излиза въ края на сѫщата година офицерски кандидатъ. Службата си до края на войната изкарва като сѫдия въ състава на Плѣвенския военнополеви сѫдъ. Следъ войната го виждаме миро-ви сѫдия въ Царибродъ и Месемврия и презъ 1921 г. идва въ Хасково, где и остава до края на живота си. Заемайки една следъ друга длъжностите: следователъ, членъ-сѫдия въ Хасковския окръженъ сѫдъ и продължително време подпредседателъ на сѫщия, той напусна службата презъ 1924 г., за да се отдае на адвокатство. Въ 1925 г. бива назначенъ за юрисконсултъ на Хасковската градска община и на този постъ го завари смъртъта.

Василь Радучевъ бѣше единъ рѣдъкъ за днешното време човѣкъ и общественикъ и неговата загуба е много тежка за културния животъ и особено за туристическото движение въ градъ Хасково. Изразъ на тази загуба бѣше голѣмата скрѣбъ, която прояви граждanstvото, и живото участие, което взе въ неговото погребение.

Той притежаваше редица ценни качества, които го издигаха високо и го правѣха полезенъ за обществото, желанъ другаръ и участникъ въ всѣко културно дѣло. Надаренъ съ богатъ умъ, съ дѣлбоко проникновение и познаване живота, вещъ юристъ, той бѣше примѣренъ и безупрѣченъ въ службата си като сѫдия и юрисконсултъ. Но неговитъ духовни интереси бѣха всестрани — той се интересуваше и следѣше всички прояви на нашия културенъ, политически и общественъ животъ и всѣкога бѣше добре информиранъ, всѣкога отзивчивъ къмъ постиженията и несполучките въ този животъ.

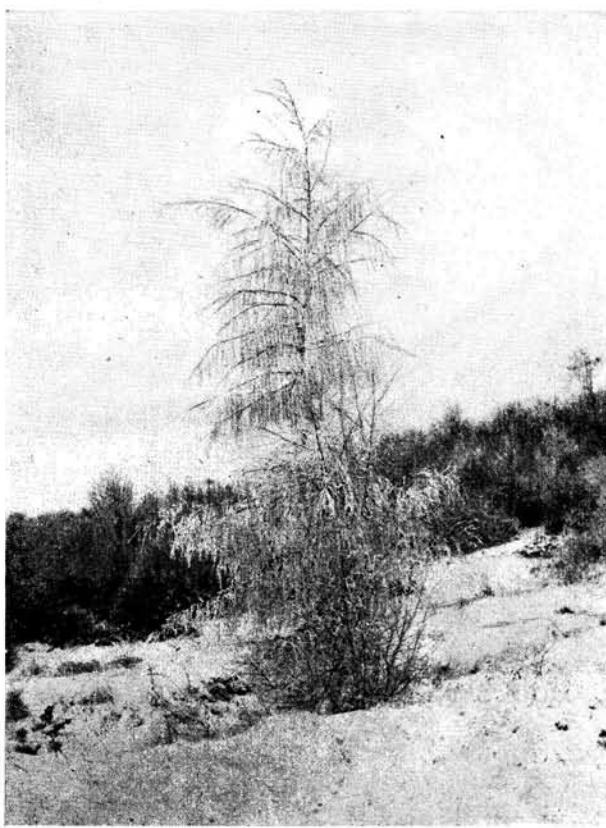
Спокоенъ, тихъ, благъ, коректенъ, винаги веселъ, приятенъ събеседникъ, неизчертаемо духовитъ, този човѣкъ обладаваше нѣкаква неотразима притегателна сила и веднага спечелваше симпатията на всѣкиго, който се доближаваше до него. Споменътъ за него е живъ навсѣкжде, гдето е живѣлъ и работилъ, гдето е прекаралъ макаръ и съвсемъ кратко време. Стари и млади го наричаха „Бай Василь“ и това бѣше знакъ за неговата голѣма популярностъ, която той въ сѫщностъ никога

На пътъ за Бѣли-брѣгъ — Витоша

не търсѣше. Той бѣше отзивчивъ къмъ всѣка обществена, културна и хуманна проява. Нѣма въ Хасково културно-просвѣтна организация, въ която да не личи неговото име. Председателъ на туристическото д-во, председателъ на археологическия комитетъ, подпредседателъ на читалището, членъ въ настоятелствата на ловното и д-во „Юнакъ“, дeень членъ на всички почти дружества въ града, той можеше да бѫде все начело, ако не бѣше неговата голѣма скромностъ. Постояненъ трудъ и жертвъ въ време, въ материални срѣдства и въ спокойствие все за общото и никакви амбиции за голѣмство, за отплага, за вѣзмездие. Неговитъ съратници го поставяха и държеха на преднитъ мяста, кѫдето той заслужено трѣбваше да стои, но неговата скромностъ го караше да ги отказва.

Той обладаваше приятно слово, увличаше съ своите разкази; паметни сѫ за туристите и неговитъ леки, изобилно поръсени съ хуморъ беседи, които той, по общо настояване, изнасяше. Все тъй силно и духовито бѣше и неговото перо. За жалостъ, неговата скромностъ и тукъ надвишаваше и той отбѣгаше да се прояви и да пише, и да даде това, което имаше у него. А то бѣше твърде ценено. Въ последните години той печата въ мястния в. „Утринна поща“, винаги подъ псевдонимъ, доста фейлетони и разкази, писани набързо, но въ всич-

Самотникъ в скрежъ

ки тѣхъ свѣти обилно неговиятъ даръ, неговата находчивостъ, неговата отзивчива душа.

Макаръ и тѣй тихъ, скроменъ, готовъ всѣкому да усъди, никога не налагашъ своето, той се ползуваше съ голѣмо уважение и съ авторитетъ между граждanstvото. Неговата дума тежеше и се чуваше навсѣкѫде. И това се дължеше, освенъ на всички други качества, които му създаваха голѣмо предимство, но и на нѣщо друго, тѣй рѣдко днесъ — на неговата голѣма човѣчностъ. Тя блести въ всѣко негово дѣло, въ всѣка постъпка, въ всѣка дума. И тази му човѣчностъ остава неговиятъ най-голѣмъ паметникъ, за нея скърбятъ най-много всички, които тя е облъхнала.

Радучевъ принадлежеше на много хора и организации, но най-близъкъ, най-преданъ бѣ той на туризма. Презъ 1923 г. въ Хасково се основава клонъ отъ Б. Т. Д. Радучевъ е между основателитѣ и подпредседателъ на клона. Презъ 1925 г. той става председателъ и достойно заема този постъ цѣли 7 години, до последния си часъ. Презъ това дѣлго време той вложи много трудъ, много усилия, много любовь и цѣлия свой престижъ за преуспѣването на туристическото движение въ града. И нека признаемъ, че по-голѣмата част отъ онова, което се направи отъ хасковския клонъ на

Б. Т. С., е негово лично дѣло. За хасковци туризмътъ въ града бѣше олицетворенъ въ „Бай Васила“ — тѣ бѣха синоними. Така бѣше и за настъ, самите туристи. Немислимо бѣше: излетъ, събрание, среща, или каквато и да било наша проява безъ него. Тамъ ли е той, ще има редъ, ще има смиленостъ, ще бѫдемъ спокойни за всичко. А общуването съ него — имаше ли нѣщо по-приятно отъ това? Една душа широка и топла, която облъхваше съ доброта, съ спокойствие, която разливаше около себе си жизнерадостъ и веселие . . . Единъ духовенъ вождъ, подъ чието крило хасковските туристи цѣли 7 години живѣха и работиха въ една атмосфера на съгласие, на миръ и на вѣра въ дѣлото и неговото бѫдеще.

Туристическата дейностъ на В. Радучевъ не се ограничи само въ Хасково. Ако може да се говори за известни успѣхи на хасковския клонъ въ общото движение, за неговия авторитетъ и достойно представяне въ събори, конференции и срещи, заслугата е почти всецѣло на Радучева. Огъ 7—8 години насамъ той рѣдко липсваше отъ съборитѣ, отъ конференции и областни срещи. Понѣкога дори самичкъ той изпълняваше редовно своя доброволно поетъ дѣлъ и представляше кл на на съборитѣ. И тукъ, както навсѣкѫде, той не шумѣше, не привличаше вниманието къмъ себе си, но съ участието си, било въ бюра, било въ комисии, благодарение на своя темпераментъ, умъ и любовь къмъ дѣлото, винаги допринасяше за полезни и правилни решения. А когато дойдѣше редъ за приятелските беседи, за излетитѣ, той веднага овладѣваше съ своята веселостъ, съ неизчерпаемия си хуморъ, съ онай неизразима привлѣкателностъ, която бликаше въ всѣка негова проява. И той остава незабравимъ за всички ония, които сѫ го опознали..

Тежка е загубата на Радучева за туристическото движение и особено за хасковските туристи. Неговото място на ржководителъ остава празно, защото надали скоро ще се намѣри кой достойно да го замѣсти — хора като него рѣдко се раждатъ и създаватъ. Но неговото отсѫтствие трѣбва да ни подтикне къмъ дѣло, достойно за неговия примѣръ и за всичко, което той даде на туризма. Своя заветъ той ни оставилъ въ предсмѣртните си думи: единствената ми обичъ бѣше къмъ Родината и нейната природа. Родни балкани — ненаситна ще остане любовта ми къмъ васъ! Китни долини и полета — съ мжка се раздѣлямъ съ васъ!“

Да следваме този заветъ! Да обикнемъ още повече родната земя и природа и да работимъ съ всички сили за още по-голѣмото засилване на туризма. Да се покажемъ достойни приемници на Василь Радучевъ — това ще бѫде най-добрата ни отплата къмъ него.

Миръ на неговия духъ!
И нека паметта му да пребъдѣ!

Л. Вълчановъ

СТОЯНЪ ГУНЕВЪ

На 22 ноемврий м. г. почина единъ деенъ туристъ отъ първите години на туристическото движение въ България. Стоянъ Гуневъ е роденъ на 1. V. 1868 г. въ гр. Елена, където е завършилъ първоначалното си и непълно сръдно образование. Още презъ ученическиятъ си години, израсълъ всръдъ красивата балканска природа на родния си край, той обиква излетитъ изъ балкана. По-късно Стоянъ Гуневъ завършва въ 1895 г. фармация въ Букурешъ, следъ което постъпва на държавна служба като аптекари, отначало въ гр. Варна, и следъ това като началникъ на аптечното отдѣление при Главната дирекция на народното здраве, който постъ е заемалъ близо 10 години. Презъ този периодъ той е билъ деенъ членъ на Туристическото дружество и е вземалъ активно участие въ традиционните излети до Черни връхъ, отъ които има запазени въ семейния му албумъ интересни снимки. Презъ 1908 г. той получава концесия за аптека въ гр. Плѣвенъ, която и притежаваше до смъртта си. Презъ това време той не е преставалъ да се интересува живо отъ живота на туристическото дружество въ Плѣвенъ. Въ завещанието, което Стоянъ Гуневъ оставилъ следъ смъртта си и съ което подари за обществени и благотворителни цели било 2.000.000 л., той завещава и по 30.000 л. на туристическия дружество въ Елена и Плѣвенъ.

НАШИТЕ ХИЖИ И ДОМОВЕ

ХИЖА „ЕДЕЛВАЙСЪ“

Строежътъ на нашата хижа не е случайно замисленъ и още по-случайно почнатъ. Следъ дълго търсene на подходящо място, такова бѣ опредѣлено въ най-западния северенъ склонъ на Витоша, подъ връхъ Селимица. Още тогава, пъкъ и сега ни се задава въпросътъ: защо толкова много хижи въ Витоша, не може ли да се построи вашата на друго, място въ друга планина? Въпросътъ е умѣстенъ и ние сме длъжни да отговоримъ. Преди всичко, следъ завардането по-голѣмата част на Витоша отъ Столичната община за водоснабдителна зона, софийскиятъ туристи се лишиха отъ източната и централната ѝ части, като остана само западната част свободна за туристическиятъ набѣги на софиянци. Къмъ тая именно част на Витоша се насочи цѣлата организирана и неорганизирана туристическа маса, която лѣтно време съ хиляди нализа въ планината и за която съществуващите въ тоя районъ хижи не бѣха достатъчни. Отнемането на хижата „Алеко“ за нѣколко години наложи построяването на нови подслони въ планината. Съществуващите тогава хижи „Фонфонъ“ и „Кумата“ не задоволяваха нуждите. Първата е малка и

недостатъчно пригодена за задоволяване изискванията на туриста, а втората, предъ видъ мястоположението ѝ, не е много желана отъ туристите, особено лѣтно време. Чувствуващите се една празнота, която трѣбаше да се запълни. Затова именно ние почнахме. Отначало съ землянка, даваща подслонъ на 15—20 души, после, поради нуждата, почнахме строежа на днешната вече завършена хижа. Тукъ трѣбва да прибавимъ и голѣмата амбиция и съревнованието между туристическия дружество въ София, за да се допълнятъ всички условия, които повлияха за строежа на хижата „Еделвайсъ“.

Мѣстото веднъжъ избрано, строежътъ проученъ, наложи се събирането на срѣдства и почване на строежа. Презъ 1927 г., при председателстването на г. Б. Милчиновъ, се постави основата на фондъ „Хижа“ при дружеството. Благодарение на него фондътъ въ нѣколко месеца достигна сумата 10.000 л. Подкрепени съ безплатния трудъ на г. арх. Л. Ивановъ, презъ есенята на 1930 г. почнахме първите изкопи по строежа. Все по това време се получи разрешение отъ горските власти за строежъ и то благодарение личната намѣса на тогавашния министъръ на земедѣлието г. Гр. Василевъ. Събирането на срѣдства се засили. Столичната община ни подкрепи съ 10.000 л. Надеждите ни се укрепиха. Презъ юлий 1931 г. почва усиленъ строежъ. Приготвиха се 150 куб. м. камъни, изкопаха се основите и зимникътъ, а членовете непрекъснато се съмѣняваха и събириха дървета изъ гората. Работите продължиха до падането на първия снѣгъ, който завари хижата съ поставянето на желязобетонния поясъ между първия и втория етажи. Съ завършването на строителния сезонъ въ планината, свършиха се и срѣдствата на фонда. Презъ тая година се изразходваха около 50.000 лева.

Презъ зимата на 1931/1932 г. се полагатъ съръхусилия за набавянето на нови срѣдства, но резултатите не сѫ задоволителни. Кризата се отрази и на нашия фондъ. До май 1932 г. едва се разполагахме съ 10.000 лева, а бѣха необходими 50 000 лева. Събрания, конференции, сондажи за заеми—нищо не помага. Тукъ трѣбва да прибавимъ и постоянните прѣчки отъ горските власти, които съ голѣма мяжа преодоляваха. Настъпил строителниятъ сезонъ на 1932 г., а ние не бѣхме въ състояние да строимъ. Отчаянието започва да си пробива путь между настъ. Започнаха да се чуватъ възгласи да се спре строежътъ, и той наистина спира. Строежътъ е въ застой презъ най-добрата част отъ строителния сезонъ. Въ това положение ни заварва настърдченето на нашия любимъ царь. На 29 юли 1932 г. отъ Евксиноградъ той ни отправи своите „най-искрени благопожелания за успѣшното изграждане на хижата „Еделвайсъ“ и това въ нова струя отъ амбиция въ строителите. Останали малицина, инициаторите не жалятъ сили, не пестятъ енергия. Много работи се извършватъ на

личенъ кредитъ. Правятъ се постжпки за заеми и въ резултат предвидената работа за 1932 г. е завършена. Благодарение краткосрочните заеми на централното настоятелство и клона „Алеко“, поставихме и покрива, съ което дадохме завършенъ видъ на постройката. Строителната 1932 г. приключи съ дългъ 20,100 лева, като изразходвахме за дветъ години 98.853 лева.

Третият етапъ отъ нашата програма е да довършимъ постройката окончателно, като поставимъ врати, прозорци и подове. Четвъртиятъ — да я обзаведемъ. Така че надъваме се следъ две години хижата да биде въ състояние да задоволява нуждите на посещаващи тячасть отъ планината. Предвижда се по-нататъкъ парна, електрическа и водна инсталации съ всички модерни приспособления за използване, като сушилни за дрехи, въздушно отопление и електрически топлилници за чай, кафе и затопляне. Също кревати, одеала и бъльо. Перспективи, които ще се осъществяватъ въ течение на времето и покриятъ съ доходитъ отъ хижата. Окончателно обзаведена и довършена, споредъ предначертания планъ, постройката ще костствува до 300.000 лева.

Застроени съ 94 кв. м., отъ които 7 на 5 м. е салонъ-трапезария, 4 на 5 м. кухня и открита веранда 5 на 2 м. Вториятъ етажъ, който е съ дървена облицовка, подъ самия покривъ се състои отъ голъма спалня 8 на 6 м. и малка 5 на 6 и канцелария 5 на 3 м. Така пригодена хижата, въ спалните ще могатъ да се събератъ 70 кревати на два етажа, а въ об-

Хижа „Еделвайс“

ция салонъ ще се пригответъ подвижни нарове за 60 души. При нужда числото на подслонявящите се може да достигне до 200 души.

Постройката на хижата е подъ самия връхъ Селимица, на северния му склонъ, въ края на хубава борова гора, върху една тераса на мястността. Терасата дава възможностъ, понеже се спуска стръмно надолу, да се открие отъ хижата хубав изгледъ къмъ западната половина на Софийското поле и на Врачанския балканъ, ведно съ всички планини на Краището. Точната надморска височина прецизно не е установена. Съществува едно любителско измърване, което е 1813 м., но то

може би ще претърпи измѣнение при точното измърване. Хижата може да служи като изходенъ пунктъ за излети до Черни връхъ, въ Селимица, пешеритъ при Живата вода и с. Боснекъ и за хижа „Селимица“. Свързана е съ удобни пътеки съ околните хижи „Фонфонъ“, „Кумата“ и „Алеко“, които минаватъ изъ гъста борова гора, поради което пътътъ е удобенъ и приятенъ. Изгледите отъ досегашните посещения на хижата и хижичката край нея даватъ основания да се предполага, че „Еделвайсъ“ ще биде любимото място за отмора на туриста. Четиричовиятъ обикновенъ ходъ до хижата отъ с. Княжево не е изморителенъ. При това пътътъ минава изъ разнобръзга гориста мястностъ и презъ два пункта, които служатъ на софиянци за бивауване: това съ мястността Златни мостове и тия около хижа „Фонфонъ“ — спирки, на които може да се

Група туристи отъ „Еделвайсъ“ на терасата предъ хижата

почине и съ нови сили да се продължи за „Еделвайсъ“. Общо взето хижата е на достъпно място, съ маркирани пътища, водещи отъ и за нея. Да не се хвалимъ, но ние разполагаме може би съ най-хубавото място въ Витоша съ суhi и запазени отъ вѣтроветъ полянки край хижата и съ чиста бистра вода на клокочешкото наблизо поточе.

Нашето желание е да я обзаведемъ най-ко-
модно, да уредимъ гостилиница и дадемъ всички удобства, които могатъ да се набавятъ въ планината. Какво ще направимъ — ще покаже бѫдещето.

Д. Дикански
бивш председател на клона

ВЕСТИ И БЕЛЕЖКИ

Конгресът на Ю. Т. С. На 31 декември 1932 г. и 1 януари т. г. въ гр. Ловеч се състоя IV-ият извънреден конгресът на Ю. Т. С. Конгресът се откри отъ председателя на съюза Д. Чолаковъ, въ присъствието на повече отъ 250 делегати и гости и това на представителя на М. Н. П. г. Николаевъ — главен инспекторъ по физическо възпитание. Следъ поднасяне поздравления отъ страна на официални власти и културни организации, избра се конгресно бюро въ съставъ: М. Константиновъ, Д. Коларовъ и А. Рашевъ. Интересът на делегатите къмъ работата на конгреса бѣше извънредно голъмъ.

Разискваха се въпроси относно организационното и финансово стабилизиране на съюза, както и отношенията на последния съ сродната организация Б. Т. С. и Ски-съюза. Следъ оживени дебати взеха се резолюции въ следния смисълъ: а) по отношение обединението съ Б. Т. С.: дава се мандатъ на Ц. Н. да обмисли възможността за обединението, и препоръчва съвместна дейност между клоновете на двата съюза; б) относно Ски-съюза: намира, че неговото съществуване е оправдано и желае приятелски връзки съ него. Избра се нова съюзна управа въ съставъ: Ц. Н. — Дянко Чолаковъ, Иоакимъ Баревски, Петър Илиевъ, Мичо Думановъ, Стойко Ковачевъ, Илия Минчевъ, Маринъ Мръвковъ, Георги Дидовъ и Цвѣтанъ Собаджиевъ; С. К. К. — Асенъ Пожарлиевъ, Кирилъ Козлевъ и Торбовъ.

Конгресът ге закри съ кратка речь отъ председателя му М. Константиновъ и новия председател на съюза Дянко Чолаковъ, при голъмо въодушевление и „Балкани“.

Врачанската ледена пещера. Впечатления на американския пълномощен министър г. Шумейкъръ. Г-нъ Хенри Шумейкъръ, пълномощен министър на Съединените щати въ България, предава въ в. „La Bulgarie“ впечатленията си отъ една екскурзия до ледената пещера въ Враца.

Г-нъ Шумейкъръ описва подробно и съ едно възхищение пътуването си до пещерата и всичко онова, което е успѣлъ да види по пътя и въ самата пещера.

Даваме нѣкои места отъ пътните бележки на г. Шумейкъръ:

„Околността на гр. Враца прави силно впечатление на пътника.

Тя напомня долината на Рона въ Швейцария (б. р. Долината на Рона е една отъ най-красивите и живописни долини въ Европа).

Пътът къмъ Враца, съ своите грандиозни скали, напомня тоя, който води къмъ Големия Сенъ-Бернарь. Въ Враца се присъедини къмъ настъ г. Георги Цоловъ, единъ младъ и ентузиазиранъ младежъ, членъ

на туристическото дружество, който съ своята дейност е направилъ врачанския Леденикъ достъпенъ за публиката.

Въ дъното на една долина, въ едно подслонено място, се издига лѣтната детска ученическа колония на Враца. Съ такива ученически колонии България е богата...

Проф. Арнаудовъ и г. Цоловъ отвориха желѣзната врата на Леденика.“

Г-нъ Шумейкъръ описва въ подробности всичко, което е видѣлъ въ вътрешността на Леденика, отъ който е останалъ очарованъ.

На връщане за София г-нъ Шумейкъръ е посетилъ къщата на едно семейство въ Враца, за което казва: „Това бѣше едно щастие да се влѣзе срѣдъ тая топла атмосфера“.

„Това мое посещение на врачанския Леденикъ, както и срещът ми съ приятните хора ще останатъ единъ за винаги свѣтъ споменъ между всичките ми спомени, които имамъ отъ моите екскурзии въ България.“

Тровене на вредния дивечъ изъ Витоша. Бю-
рото за залесяване и укрепяване пороищата при Ми-
нистерството на земедѣлствието съобщава, че възъ-
основа на чл. 16 отъ закона за лова предприема тро-
вение съ стрихнинъ на вредния дивечъ изъ Витоша въ
следния районъ: Хаджияневата кория, югозападно
отъ нея по пътя за Бѣлата вода, Голъма ливада, Ки-
слище, Балабановецъ, Владайските карieri, Конъ-
вецъ; на югъ: хижа Селимица, Три Кладеници; на се-
веръ и изтокъ: Три Кладеници, Срѣдецъ; на северъ:
Срѣдецъ, Каменното здание до Разтурената скала, Ба-
тиль (Момина-скала) и оттамъ до първата точка. От-
ровата ше се постави на 10 февруари 1933 г., а за
вдигането ѝ ще се съобщи допълнително. Предупре-
ждаватъ се туристите да не водятъ съ себе си кучета
и да съобщаватъ на горските власти, ако при из-
летите намѣрятъ отровенъ дивечъ.

Туризмът въ Италия. Презъ последните годи-
ни въ Италия — страната, въ която се роди тури-
змът презъ срѣдните вѣкове, когато видни пътеше-
ственици бродѣха изъ древните развалини към градове
на Алпинския полуостровъ — се работи най-усиле-
но за развитието на туризма въ различните негови
форми, съ цель да се привлечатъ чужденци-туристи
въ страната. Още отъ 1921 г. въ Италия съществува
държавно-туристическа служба, известна подъ името
Enit — Ente Nazionale per l'industrie Touristiche.
Тая служба има за цель: да организира, съ помощта
на културни средства, пропагандата на туризма въ
Италия и въ чужбина; да събира и изработва тури-
стически статистики; да поддържа бюро, които съби-
ратъ сведения, колко чужденци-туристи сѫ минали
презъ страната; да подкрепва и да увеличава тури-
стическата и хотелиерската индустрия; да координира
и регламентира дейността на отдѣлните общи-
ни за поощрение на туризма.

За поддържане на тая служба държавата от-
пуска грамадни суми. Презъ 1932 г. отъ държавния
бюджетъ сѫ отдѣлени 2.200.000 лири, а по частна
инициатива сѫ били събрани 2.500.000 лири. Ита-
лианското правителство проявява голъмъ интересъ
къмъ туризма и насыща га туристическото движение
не само поради стопански интереси, а и по полити-
чески съображенія.

Освенъ държавната туристическа служба въ
Италия съществува и Италианска туристическа ком-
пания, която представлява частно акционерно друже-
ство. Тя също съществува за пропагандирането въ
цѣлъ свѣтъ природните красоти и паметниците на
изкуството въ Италия.

Върховното ржководство, обаче, е предоставено на единъ Държавенъ туристически комисариатъ.
Съ съдѣствието на тия държавни и частни туристи-

чески организации е създадена богата литература за различните туристически обекти във Италия, пътеводители за историческите забележителности, минерални извори и пр. И затова съ право се счита, че Италия държи първенство по организация на туризма.

ДРУЖЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ

По случай големата радост — рождението на княгиня Мария Луиза, Б. Т. С. изпрати следното поздравление:

Тъхни Величества Царя и Царицата
Двореца София

Отъ името на Българския туристически съюзъ поднасямъ на Ваши Величества най-сърдечни честитки по случай рождението на княгиня Мария Луиза и най-искрени благопожелания за дълъгъ и щастливъ животъ на царското семейство.

Председател Галчовъ

*

На 14 декември м. г. Н. В. Царътъ, придруженъ отъ малка свита се е изкачили на вр. Мусала и разгледали метеорологическата наблюдателница.

Негово Величество разгледалъ всички метеорологически уреди и проследилъ тъхното функциониране. Той е изказалъ големото си задоволство отъ начина, по който сѫ организирани наблюденията. Царътъ е далъ на наблюдателя много ценни напътстваия за осигуряване здравето и живота му на окования съ ледена броня Мусала и срѣдъ писъка на виелиците.

*

Съобщения на Централното настоятелство. Съ специално писмо до клоноветъ, съобщавайки за откриването на наблюдателницата на в. Мусала и на хижа „Дамяница“ въ Пиринъ, за изграждането на хижа „Каменица“ въ Пиринъ и „К. Панайотовъ“ подъ в. Белмекенъ и откриването на туристическия домъ въ гр. Дръново, Ц. Н. е подчертало, че изминалата година ще остане паметна въ живота и историята на Б. Т. С. Горното говори за жизнеспособността на съюза и неговата роля за моралното и физическо възпитание на младежъта. Ц. Н. изказва своята благодарностъ на всички съюзни членове, които сѫ съдействували за горния успехъ на съюза и туристическия дѣло.

Наредъ съ горното Ц. Н. е обърнало вниманието на клоноветъ за привличане въ Б. Т. С. всички неорганизирани туристи, каквито не малко се срѣщатъ въ планината. Чрезъ системна работа, безъ да се пренебрегватъ грижите за старите членове, да се привлечатъ млади кадри, на които да се даде възможност и инициатива да работятъ за засилване на клоноветъ. Въ тази си дейностъ да се има предъ видъ: 1) името и целите на съюза да се популяризиратъ добре: сказки, изложби, конференции, съобщения въ вестниците и др. да се използватъ най-добре; 2) дейността на Б. Т. С., като организация за културно и физическо повдигане на народа и младежъта, да се изтъква навсъкъде и при всички случаи; 3) да се изтъкватъ винаги привилегиите, които съюзътъ дава на своите членове при пътуване по Б. Д. Ж. или при нощувките въ хижите и спалните; 4) да се издействуватъ, кѫдето е възможно, и други привилегии на мястна почва.

За значението на добрите финанси на клоноветъ не е нужно да се говори. Въ повечето случаи, обаче, тѣ сѫ въ зависимост отъ наличността на добъръ и преданъ касиеръ, който винаги трѣбва да има грижата за навременното събиране вземанията отъ членоветъ. Въ предстоящите общи събрания клоноветъ нека избератъ за касиери лица, които ще

иматъ присърдце клоновитѣ дѣла и съ инициатива ще изпълняватъ възложената имъ служба. Добрата финансова политика предполага предпазване отъ увеличане въ работи, които може да струватъ много срѣдства на клоноветъ. Дейността въ известна областъ трѣбва да бѫде въ хармония съ целите на съюза и въ зависимост отъ срѣдствата на даденъ клонъ. Това трѣбва да се има предъ видъ отъ клоноветъ, за да не настѫпва разочарование. Ц. Н. подчертава изрично, че уставът не позволява на клоноветъ да се заливатъ за инициативи, които не влизатъ въ изрично поставените цели на съюза.

*

Ц. Н. е поканило клоноветъ, кѫдето има условия, да се образуватъ ски-секции, въ които желаещите членове да се запознатъ съ ски-техниката и приложението ѝ при зимните излети. Съ огледъ на това съюзътъ и клоноветъ ще иматъ грижата за създаване на необходимите условия за запознаването членоветъ си туристи съ ски-техниката. Създаването на ски-секции при клоноветъ на Б. Т. С. ще има за цель и запазването отъ разпръзване въ разни други организации на съюзни членове.

*

Ц. Н. е препоръчало засилването на просветната дейност, като се образуватъ комитети, въ които да се привлечатъ членоветъ лѣкари, учителите естественици, географи и др. и имъ се възложи уредбата на сказки.

Освенъ това, като агитационно срѣдство на зимния туризъмъ, тамъ кѫдето той още не се практикува, препоръчана е на клоновитѣ настоятелства уредбата на кѫси зимни излети.

*

Централното настоятелство е обърнало вниманието на клоноветъ и върху решението на събора относно паричните лотарии, околосвѣтскиятъ обиколки на нѣкои членове и подкрепата на туристическа кооперация (вижъ бр. 7, 1932 г.).

*

Българската туристическа кооперация, която дойде да запълни една голема празнина въ туристическото движение, можа, макаръ и съ големи трудности, да изиграе своята роля за доброто и правилно развитие на организирания туризъмъ. Основана при едни скромни размѣри, постепенно Българска туристическа кооперация развива своята дейност, за да може да задоволи търсенето на туристически и др. принадлежности. Българска туристическа кооперация трѣбва да бѫде подкрепена отъ всички туристи чрезъ увеличаване на дѣловия ѝ капиталъ и чрезъ доставки само отъ последната. По този начинъ само туристическите принадлежности ще добиятъ цели, които ще бѫдатъ по-достъпни за всички туристи. Затова нито единъ организиранъ тиристъ не трѣбва да купува отъ другаде, освенъ отъ своята Българска туристическа кооперация! Всъки туристъ трѣбва да практикува популаризиране на кооперацията и за увеличаване нейния дѣловъ капиталъ и всестраненъ успехъ.

*

Като най-удобенъ за спокойно разглеждане на всички по-важни въпроси за туризма е зимниятъ сезонъ. Презъ зимата, следъ всестранно проучване, може да се разрешатъ съ огледъ на мястните условия всички въпроси, отъ които зависи засилването на известните клонъ: излетни програми, разширение спалните и хижите, използване трудовата производимост, подреждане на витрините, поставени на нѣкои ж. п. гарни, обмисляне и добро организиране агитационни седмици, изложби и пр., поставяне на клоноветъ въ най-тѣсни връзки съ всички културни и обществени учреждения, отъ които зависи добро и правилното имъ съществуване, създаване на

добро име и авторитетъ на клоноветѣ като обществени организации, мѣрки за защита на природните паметници и пр.

*

До края на м. февруари н. г. Ц. Н. трѣбва да разполага съ всички сведения за живота на клоноветѣ през 1932 г. За целта изпратени сѫ на клоноветѣ образци, които да се попълнят и поврнат навреме въ Ц. Н. Въпросътъ за редовността на клоноветѣ се ureжда отъ устава; все пакъ дължимъ да припомнимъ т. 5 отъ резолюцията на последния съборъ, която препоръчва „клоноветѣ да сѫблодяватъ строго постановленията на устава Относно сѫщите отчитания, за да се избѣгнатъ неприятнѣ последствия и излишнитѣ, дори печални, спорове около редовността и нередовността на клоноветѣ въ съюзните събори“.

За да се разреши въпросътъ за пропагандата на туризма и дейността на клоноветѣ, Ц. Н. е пожелало, като най-целесъобразно, занапредъ да се извърши следното: 1) клоноветѣ настоятелства непремѣнно да назначатъ свои дописници, които да изпращатъ поне една дописка месечно, било за вестницѣ, било за съюзното списание „Български туристъ“; 2) да се даватъ сведения за всички по важни прояви на клоноветѣ и за всичко, което заслужава внимание и представлява общественъ интересъ; 3) за да може тази служба да се отправя безъ забавяне, дописните да се написватъ на специални бланки, доставени отъ Ц. Н. Отправяното на получените сведения отъ клоноветѣ е възложено на г. г. К. Кировъ и В. Христовъ.

*

За съюзни организатори Ц. Н. е назначило следните съюзни членове: арх. П. Дограмаджиевъ — на Врачанския районъ; д-ръ Ив. Хр. Лабутовъ — на Дупнишкия районъ; Иванъ Рачевъ — на Пловдивския районъ; Коста Чорбановъ — на Срѣдногорския районъ; Иванъ Вълчановъ — на Великотърновския районъ; Хр. Караколовъ — на Старозагорския районъ; Веселинъ Хлѣбаровъ — на Шуменския районъ и К. Х. Радоновъ — на Ямболския районъ.

*

Въ една среща между Ц. Н. и представители на софийските клонове, отъ една страна, и лесничия г. Антоновъ, отъ Софийското бюро за залесяване и укрепяване на пороицата, е разгледанъ въпросът за използване трудовата повинност на членовете въ София, подлежащи на временна трудова повинност. Следътъяснение на всички въпроси и като се е изтъкнало, че занапредъ нѣма да се допуска откупуването отъ трудова повинност чрезъ предприемачи, установено е следното: членовете на софийските клонове, подлежащи на временна трудова повинност, ще отбиватъ трудовата си повинност въ залесяване, като се допуска и откупуване срещу 300 лева. Откупуването ще става за сметка на бюрото за залесяване при Ц. Н. на Б. Т. С., кѫдето ще се внасятъ всички суми. Полученитѣ отъ откупуване суми Ц. Н. ще внасятъ въ Б. З. Б. на името на фондъ „Залесяване“ при Б. Т. С. и ще се използватъ за работа въ районите на хижитѣ, тѣхното подобрене и пр. Изобщо събраните суми ще се използватъ за работа, за която ще се изказва пожелание отъ Ц. Н. и клоноветѣ.

Предъ видъ предназначението и използването на сумите, добити отъ откупуване отъ трудова повинност, вѣрваме, че всички членове на софийските клонове, подлежащи на временна трудова повинност, ще направятъ свойте вноски при Ц. Н., откѫдето ще се снабдятъ и съ нуждния документъ за отработена повинност. Допуска се откупуването и за минали години.

*

Ц. Н. е възложило на члена на сѫщото г. арх.

Г. Скордевъ да проучи досегашните правилници за стопанисването и външната редъ на хижитѣ и да докладва единъ новъ правилникъ, който да внесе единъ по-строгъ редъ въ хижитѣ.

*

Ц. Н. е решило да се уредятъ срещи и конференции презъ пролѣтта, както следва: на 26 мартъ въ гр. Кюстендиль, на 7 априлъ въ Търново, на 30 априлъ въ Казанлъкъ и Станимака, на 6 и 7 май въ Варна и Карлово и на 14 и 15 май въ Враца.

*

Главната дирекция на б. д. ж. съ писмо № III—23—280 отъ м. декември 1932 г. съобщава, че отъ 1.XI. м. г. е влѣзла въ сила нова пътнишка тарифа, споредъ която, когато пѫтуватъ групи най-малко отъ 11 души и нагоре, групата се снабдява съ общъ билет, срещу представенъ списъкъ на хората въ два екземпляра, отъ които единиятъ се задържа въ станцията, а другиятъ се датира съ печата на станцията и следъ като се впише номерътъ на издадения бланковъ билетъ се връща на водителя на групата, за да му послужи предъ влаковия персоналъ. Освенъ общия бланковъ билетъ, станцията снабдява всѣки членъ отъ групата съ по една датирана бележка, на която е вписанъ номерътъ на бланковия билетъ, възъ основа на която се прави провѣрката отъ страна на влаковия персоналъ. Понеже за извършването на горното е необходимо повече време и за да не се прѣчи на редовното снабдяване съ билети останалиятъ пътници, Главната дирекция на б. д. ж. моли, когато ще се приема групово пѫтуване, групата да се снабди съ билети най-късно единъ часъ преди тръгването на влака, а ако е възможно даже единъ денъ по-рано, за да може въ случаите, когато групата е много голѣма, да се нареди за увеличение състава на влака.

Клоноветѣ на Б. Т. С. да иматъ за сведение и строго изпълнение горната наредба на Б. Д. Ж., понеже на групите, които не биха я спазвали, ще се отказва издаването на билети въ случаите, когато времето и броятъ на другите пътници не позволяватъ това.

Желателно е горната наредба да бѫде поставена на видно място въ клоновите канцеларии, за да се има винаги предъ видъ при уредба на излетитѣ

*

Въ Ц. Н. постѫпиха до сега две искания отъ съюзни клонове за утвърждаване планове на изградени хижи, каквито горската власт иска да ѝ се представя.

Предъ видъ на това и обстоятелството, че горската власт започва да прилага по-строго наредбите за горските строежи, нуждно е, преди започването на каквато и да било постройка въ планината, да се представи планътъ ѝ за утвърждение въ Ц. Н. Това е въ духа и на т. 2 отъ резолюцията на XXV съборъ, съ която се възлага на Ц. Н. да следва начертания планъ за хижестроене, като не ограничава инициативата на разполагащите съ срѣдства за строежъ клонове, които даискатъ предварително мнението на Ц. Н.

*

Association des Etudiants Bulgares „Otetz Pais-sii“, въ Ганд — Белгия, моли да му се изпратятъ красими снимки отъ българската природа, съ които да пропагандира хубостите на България всрѣдъ белгийското общество. Предъ видъ хуобавата идея, чрезъ която ще може да се популяризира България като страна, въ която не липсва красива природа и интересни исторически забележителности. Ц. Н. моли клоновете, които иматъ подходящи снимки, да изпратятъ такива на горното дружество въ Гандъ. Адресътъ на дружеството е: Stoyan Pecheff, cand-ingeneur, 6 Longue rue des Violettes, Gандъ.

*
Съюзният устав, съ приетите измѣнения от Еленския съборъ, е утвърденъ отъ Министерство на народното просвѣщение. Въ връзка съ това предстои измѣнение на клоновите устави относително юношеските секции. Приложението, обаче, на предбите за юношеските секции ще стане следъ предстояния съборъ, докогато ще се направи възможност за обединение съ Ю. Т. С. На клоновете предстои работата за създаване на условия за обединение на двете организации.

Уставът, които клоновете ще изпратятъ за утвърждаване отъ Ц. Н., ще тръбва да се придружаватъ съ извлѣчение отъ протокола на общото събрание, въ което е станало приемането имъ.

*

Конференция на софийските клонове. На 23 януари т. г. Ц. Н. свика въ съюзната канцелария настоятелствата на софийските клонове „Алеко Константиновъ“, „Фонфонъ“, „Еделвайсъ“ и „Планинецъ“ на общо заседание, въ което се разглежда следните въпроси:

1. Пласментъ на списание „Български туристъ“ между членовете въ София;

2. Докладъ за вносните, които се събиратъ отъ членовете, включително съ абонамента за „Български туристъ“;

3. Измѣнение на уставите въ връзка съ създаване на юношеските секции;

4. Засилване на организационната и излетна дейност;

5. Хижестроителна дейност — инициативи на клоновете;

6. Използване временната трудова повинност, и

7. Уреждане срещи на софийските клонове и др.

Относно пласмента на сп. „Български туристъ“ между членовете въ София се изказа пожелание софийските клонове да положатъ максимумъ усилия за увеличение пласмента на списанието между своите членове, като се спазва по възможност чл. 50 отъ устава, споредъ който всѣки членъ на Б. Т. С. е длъженъ да получава съюзното списание.

По точка втора отъ дневния редъ на конференцията се реши да се избере комитетъ отъ председателъ на всички софийски клонове и единиятъ подпредседателъ на Ц. Н., който комитетъ ще уреди въпроса за уеднакяване на вносните, които се събиратъ отъ членовете, включително съ абонамента на сп. „Български туристъ“. Същиятъ комитетъ ще се занимае и съ други организационни въпроси.

Въпросътъ за измѣнение на клоновите устави въ връзка съ създаването на юношеските секции и въпросътъ за хижестроителната дейност по инициативата на клоновете се оставиха за разглеждане въ друга конференция, която ще се свика презъ м. февруари.

Онносно засилването на организационната и излетната дейност на софийските клонове, представителът на клоновете изказа пожелание да се засили излетната дейност изъ по-далечните планини, исторически мястности и градове, като се влѣзе въ връзка съ всички клонове, които иматъ традиционенъ празникъ, за да се уредятъ общи излети, срещи, конференции и пр.

По въпроса за използване на временната трудова повинност отъ страна на Ц. Н. се съобщи, че западът откупуването ще става предъ Ц. Н., което е уредило съответните власти подробните по отбиването и откупуването на членовете на Б. Т. С. въ София отъ временна трудова повинност.

Накрай се реши, за да могатъ туристическите деятели отъ клоновите настоятелства и многобройните членове на софийските клонове да се опознаятъ, да се уреждатъ общи срещи въ нѣкакъ софийски ресторантъ, излети, сказки и пр.

Борисовградскиятъ клонъ „Кенезъ“ на 8 януари представи писата „Жоржъ Данденъ“, отъ Молиеръ, съ голѣмъ успѣхъ. Посетена е била отъ многообразна публика. Общиятъ приходъ е за фонда „Уреждане градската градина“.

*

Бургазскиятъ клонъ „Странджа“ заедно съ „Росенъ камъкъ“ отъ Ю. Т. С. съ уредили голѣма туристическа коледна вечеръ, посетена много добре.

*

Видински клонъ „Бонония“. На 3 декември м. г. въ салона на Търговския домъ клонът ни устрои танцова забава за членовете и тѣхните гости. Срѣдъ звуците на хубавъ оркестъръ, добро настроение и общо веселие забавата, неусътно, продължи до 3 ч. следъ полунощъ. Посетителите отнесоха отлични впечатления, а ние, окуражени отъ подкрепата на граждансътво, си дадохме негласна клетва за още по-усилена работа въ полето на родния туризъмъ.

Обнадеждени отъ успѣха на първата ни забава, на 24 декември м. г. бѣ уредена втора такава, пакъ въ салона на Търговския домъ, сега вече подобаващо урасенъ. Гражданството и този път, знаеши, че туристът не може, освенъ да му поднесе най-хубавото, най-забавното, най-непринудено, ни удостои съ своето внимание. Трогателът бѣ моментътъ, когато група туристи, въ единъ кътъ на салона, запѣха хорово „Балкани“. Оркестъръ спира, танците се прекъсватъ, пѣсната завладѣва всички и цѣлятъ салонъ гъръмва отъ „Балкани“, вдигайте се . . . Така съ пѣсни, танци, хора и общо веселие завърши втората ни забава. Отъ тукъ съмѣтаме за неизлишно още веднъжъ да изкажемъ сърдечните си благодарности на видинското гражданство и му заявимъ, че може би скоро ще се поздравимъ съ завършънъ засонъ въ красивото „Синаровско дефиле“.

*

Врачанскиятъ клонъ „Веслецъ“ и тази година е уредилъ празнуване Бъдни вечеръ въ туристическия домъ, кѫдето е била сложена родна софра, а въ полунощъ запалили елхата. Вечеръта минала въ отлично настроение.

*

Габровскиятъ клонъ „Узана“ е ималъ общо годишно събрание на 18 декември м. г. и е избрали настоятелство въ следния съставъ: председателъ Георги Малчевъ, п дпредседателъ Хр. Врабчевъ, секретаръ Ст. Минчевъ, касиеръ Георги Тотевъ, домакинъ Ив. Матевъ; главатарски комитетъ Димитъръ Тончевъ; Членове въ н-вото: Хр. Атанасовъ, Др. Вълковъ; Контролната комисия: Хр. Стомоняковъ, Минко Пенчевъ, Бончо Кехайовъ.

Споредъ доклада на настоятелството, печатанъ въ в. „Узана“, габровскиятъ клонъ има 50 редовни членове, отъ които 40 души получаватъ списание „Български туристъ“. Презъ годината излетната дейност на „Узана“ е била засилена. Уредени съ били 19 излети, отъ които 11 еднодневни и 8 многодневни. На излетите съ участвували 521 жени и 919 маже, отъ които 352 членове на клона.

Презъ годината клонът е завършилъ въ мястността „Узана“ постройката на своята хижка, която бѣ осветена на 10 юли 1932 г. съ голѣмо тържество. По този случай председателът на клона г. Г. Малчевъ е билъ декориранъ отъ председателя на съюза г. Никола Галчевъ съ почетната значка на съюза, а отъ мястния клонъ е билъ провъзгласенъ за почетенъ председателъ. За постройката на хижата съ изразходвани 220.000 л. Освенъ хижата клонът при тежава единъ туристически павилионъ, една чешма, езеро за риби и две спални въ Габровския Соколски манастиръ и една обща спална съ клона „Градище“ на Ю. Т. С. въ Габрово.

Презъ 1932 г. настоятелството на клона е организирало четири срещи със съседните клонове, уредило е агитационна седмица от 1 до 6 мартъ, засилило е своята просветна дейност, изнесена е била една сказка за наблюдателницата на Мусала, уредени са били забави и пр. Направена е нова маркировка от върха съв. Никола до хижата „Узана“ презъ върха Малуша, общо 10 километра.

*

Костенецкият клон „Равни-чал“ посрещна за пръв пътъ Бъдни вечеръ въ малката хижата при езерото подъ върха „Равни-чал“. Седем души от Костенецъ—външни хора не дойдоха — на Бъдни вечеръ и следната вечеръ при тихо и топло време посрещнахме Коледа. Езерото замръзнало и свободно се ходи по него. Това даде възможност да го измѣримъ. То е дълго 238 м., а широко 120 въ срѣдата. Приблизителна квадратура 24 декара.

Клонът уреди на 14 того — св. „Василий“, — вечеринка съ лотария. Откакто е образуванъ клонът, почти всѣка година на този денъ даваме такава. И народът масово се стече. Вечеринката бѣ откритасъ нѣколко думи отъ председателя А. Керемидаровъ. Изпѣ се маршътъ „Балкани“. Касиерът на клона А. Кулински бѣше направиль въ миниатюръ хижата отъ мукава съ мащабъ 1:20. Освѣтена отвѣтре и покrita съ памукъ, наподобявашъ снѣгъ, при тъмно освѣтление отвѣтъ и наоколо съ клонки и цѣли борчета — правѣше отлична илюзия и произведе ефектъ. Съ всичко това събудихме у доста млади и по-интелигентни хора интересъ къмъ туризма и вѣра, че наистина ние — туристът — допринасяме за културното повдигане на селото и отчасти за неговото благосъстояние.

*

Ловешкиятъ клон „Стратешъ“ съ изтеклата година завърши своята десетгодишнина. Основанъ въ началото на 1923 г., съ около 23 члена, клонът успѣ да преживѣе тия 10 години при единъ значителънъ прирастъ на членовете и при едно заздравено финансово положение. Построенъ бѣ туристически домъ въ Ловечъ на м. Стратешъ, заплесени бѣха около 8 д. пустуваща земя, открити бѣха спални въ Ловечъ съ 16 легла и въ Троянския балканъ на м. Смѣситѣ съ 10 легла и 2 одъра. Общо приходът на клона за изтеклите години е 448.710 л. Най-голѣмъ дѣлъ въ тоя приходъ сѫ събраниетъ помощи отъ граждanstvoto и Ловешката градска община — 217.672 л., отъ вечеринки и лотарии — 77393 л., отъ членски вноси и абонаментъ на „Български туристъ“ — 75.730 л., отъ наеми и др. 77893 л. Най-голѣмо перо отъ разхода е това за постройка на туристическия домъ — 248.226 л., следъ това следватъ разходите за обзавеждане на спалните — 50.020 л., вноски въ Ц. Н., за залесяване и др.

Въ края на 1932 г. клонът брои 80 члена, а списанието „Български туристъ“ се плаща въ 70 течения. Бюджетът за 1932 г. е регулиранъ въ приходната си част въ размѣръ на 29.768 л., а въ разходната си част въ размѣръ на 19.953 л.

*

Лѣдженски клонъ „Юндоль“. На 11 дек. м. г. д-вото ни има общо годишно събрание. Избра се ново настоятелство въ съставъ: председателъ Тодор Ст. Пенкинъ, подпредседателъ Иванъ М. Масловъ, секретаръ Илия Ат. Бѣличеновъ, касиеръ Лазаровъ, домакинъ Борисъ Г. Бакърджиевъ.

Контролна комисия: Никола Страшиловъ, Петър Чорбовъ, Юранка Чорбова, и запасни: Димитъръ Марговъ и Теофилъ Теофиловъ.

Издание на Българския туристически съюзъ. — Годишно 10 книжки, абонаментъ 60 л. — Редакторъ Д-ръ Б. Ковачевски. — Печатъ на „Бр. Миладинови“, София. — Клишета цинкография „Отецъ Паиси.“ — Адресъ на редакцията и администрацията: Списание „Български туристъ“ ул. „Царица Йоанна“ № 28, София

Разложкниятъ клонъ „Пиринъ“, въпрѣки че то лѣто бѣ заангажиранъ около постройката на хижата, не бѣ изоставилъ излетната си дейност. Презъ лѣтото сѫ били обявени 21 излети, отъ които сѫ реализирани 16, еднодневни 13 и двудневни 3. Посетени сѫ били общо отъ 213 души, отъ които 54 жени и 159 мѫже, между които нѣколко души чужденци. Изходени сѫ общо 453 километра.

Маркиранъ е пътът отъ града до хижата ни въ „Суходолъ“ съ табелки на разстояния $3\frac{1}{2}$ часа — 13 километри.

Въ проектъ е да се маркира пътът Рилски манастиръ — Разлогъ—хижата въ „Суходолъ“ — Елътепе.

На 7 януари, Коледа, клонът ни даде вечеринка въ театралния салонъ на читалището. Представи се драмата *Боряна* отъ Йорданъ Йовковъ. Салонътъ, който бѣ специално украсенъ и декориранъ съ разни афоризми за туризма, бѣ буквально препълненъ отъ публика.

Голѣмото посещение се дължеше на добре избраната дата и добития авторитетъ на клона при изнасяне своите вечеринки.

Пиесата бѣ изнесена блѣскаво. Публиката изразяваше възторга си чрезъ силни ржкоплѣскания.

Брутниятъ приходъ е 5.700 лева. Чистиятъ приходъ ще бѫде изцѣло за доуреждане хижата ни въ Пиринъ.

Клонът ни сърдечно благодари на всички участвующи, които съ своето усърдие и трудъ изнесоха пиесата така блѣскаво.

На 29 м. м. клонът ни бѣ насочилъ зименъ излетъ до хижата „Поляните“ въ Пиринъ.

Поради ужасно студеното и мъгливо време, мнозина отъ желаещи се отказаха да го посетятъ. Въпрѣки това, обаче, излетът се състоя и бѣ посетенъ отъ 5 души.

Презъ дена мъглата се вдигна и настѫпи великолепенъ слънчевъ зименъ денъ. Пробивайки си пътъ презъ 50 сантиметровия снѣгъ, пристигнахме на хижата въ $12\frac{1}{2}$ часа. Тамъ престояхме до $4\frac{1}{2}$ часа, любувайки се на великолепнѣтъ зимни гледки и пейсажи.

ПОКАНВАТЬ

се всички туристи и любители на българската природа да се абониратъ за

„БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ“

който встѣжва въ 25-та си годишнина.

Списанието ще даде 10 книжки отъ по 16 и 24 страници, голѣмъ форматъ, на хубава хартия съ много илюстрации.

Безплатно приложение: илюстрованъ водачъ на нашите хижи и домове.

Абонаментъ само 60 лева.

Всѣки туристъ трѣба да е абонатъ!

Отъ Редакцията.

СЪДЪРЖАНИЕ: Да опознаемъ България! — В. Захариевъ Станкова поляна — Ив. Павловъ. Кой е най-високиятъ връхъ на Шаръ-планина — Ив. Ставревъ. Василъ Радучевъ — Л. Вълчановъ. Стоянъ Гуневъ. Нашите хижи и домове — хижата „Едълвайсъ“ — Д. Дикански. Вести и бележки. Дружественъ животъ.